

KIRJALLINEN KYSYMYS 451/2012 vp

Vanhan ampuma-aseen vaihtaminen uuteen ilmoitusmenettelyllä

Eduskunnan puhemiehelle

Kun henkilö, jolla on ampuma-aseen hallussapitolupa, hakee hankkimislupaa uuteen samantyyppiseen ampuma-aseeseen, hän joutuu käymään läpi samanlaisen lupaprosessin kuin ensimmäiseen kyseisen tyyppiseen ampuma-aseeseen lupaa hakeva henkilö. Käsiaseiden kohdalla tämä tarkoittaa poliisin hyväksymän ampuma-asekouluttajan kirjoittamaa harrastustodistusta, lupaviranomaisen suorittamaa haastattelua sekä tällä hetkellä 78 euron käsittelymaksua.

Ampuma-aseet kuluvat käytössä, minkä vuoksi niitä korvataan uusilla ja vastaavilla. Toiminnallisissa ampumalajeissa — kuten practical shooting ja sovellettu reserviläisammunta — laukasmäärät ovat suuria ja kuluminen vastaavasti nopeampaa. Lisäksi urheiluammunta aloitetaan tyypillisesti edullisella ja laadultaan sekä ominaisuuksiltaan vaatimattomalla aseella. Taitojen karttuessa harrastajalle tulee tarve korvata ase kalliimmalla ja laadukkaammalla.

Olisi perusteltua, että vanhan aseensa voisi korvata uudella, tyyppiltään ja toimintatavaltaan vastaavalla ampuma-aseella pelkällä ilmoitusmenettelyllä, mikäli vanha ja korvattava ampuma-ase samassa yhteydessä myytäisiin tai luovutettaisiin poliisille. Käytännössä tämä voisi tarkoittaa,

että harrastaja maksaisi uuden aseensa osalta vain uuden muovikortin painokustannukset.

Tällainen muutos keventäisi byrokratiaa ja harrastajalle aiheutuvia kustannuksia, vähentäisi lupaviranomaisten tarpeetonta kuormittamista sekä parantaisi aseturvallisuutta. Nyt tilanne on se, että vanha ampuma-ase jää pyörimään nurkkiin, koska varsinkin halpoja ja/tai heikkokuntoisia aseita on käytännössä mahdotonta saada kaukaksi. Näin jokainen uusi ase kasvattaa aseiden kokonaismäärää. Jos vanhan aseensa voisi korvata uudella vastaavalla kevennettyssä lupamenettelyssä, harrastajalla olisi selkeä motiivi luovuttaa vanha aseensa poliisille hävitettäväksi ja aseiden kokonaismäärä pysyisi ennallaan.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko hallitus esittää ampuma-aseiden muuttamista siten, että vanhan ampuma-aseen tilalle voisi hankkia uuden, tyyppiltään ja kaliiperiltaan vastaavan aseensa pelkällä ilmoitusmenettelyllä, mikäli vanha ase samassa yhteydessä myytäisiin tai luovutettaisiin poliisille?

Helsingissä 25 päivänä toukokuuta 2012

Jussi Halla-aho /ps

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimit-
tanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kan-
sanedustaja Jussi Halla-ahon /ps näin kuuluvan
kirjallisen kysymyksen KK 451/2012 vp:

*Aikooko hallitus esittää ampuma-ase-
lain muuttamista siten, että vanhan am-
puma-aseen tilalle voisi hankkia uuden,
tyypiltään ja kaliiperiltaan vastaavan
aseen pelkällä ilmoitusmenettelyllä, mi-
käli vanha ase samassa yhteydessä myy-
täisiin tai luovutettaisiin poliisille?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Ampuma-aselaki (1/1998) tuli voimaan
1.3.1998. Laissa on ampuma-aseita koskevan
kontrollijärjestelmän lähtökohdaksi asetettu lu-
vanvaraisuus, mikä ilmenee sen 18 §:stä. Ampu-
ma-aseen hankkiminen edellyttää hankkimislupa-
paa. Lain 42 §:n 3 momentin mukaan lupahake-
mus jätetään henkilökohtaisesti. Lailla 601/2001
säännöstä muutettiin siten, että poliisilaitos voi
oikeuttaa hakijan jättämään hakemuksen myös
muulla tavoin kuin henkilökohtaisesti, jos poliisilaitos on jo aikaisemmin antanut hakijalle am-
puma-aseen tai aseos hankkimiseen oikeut-
tavan luvan. Tämä menettely on kuitenkin tarkoi-
tettu lain säätämiseen johtaneen hallituksen esi-
tyksen (HE 110/2000 vp) perustelujen mukaan
vain tapauksiin, joissa luvanhakija tunnetaan jo
hyvin poliisilaitoksessa.

Luvanvaraisuus ja lupahakemuksen henkilö-
kohtainen jättäminen ovat voimassaolevan am-
puma-aselain peruseräitä, joihin on säädetty
vain vähäisiä poikkeuksia. Koska lupaviran-
omaisella ei ole kovin tehokkaita keinoja arvioi-
da luvanhakijan sopivuudessa tulevaisuudessa

tapahtuvia muutoksia, on aseturvallisuuden kan-
nalta hyötyä siitä, että aseos hankkiminen perus-
tuu aina lupaan, jonka saaminen edellyttää henki-
lökohtaista asiointia lupaviranomaisessa. Oikeus
vaihtaa ampuma-ase vastaavaan ilmoitusmenet-
telyyn perustuen saattaa lisätä väärinkäytön mah-
dollisuuksia erityisesti yksityishenkilöiden väli-
sissä luovutuksissa. Kysymyksessä kuvatun kal-
taisella ilmoitusmenettelyllä voi toisaalta arvioi-
da olevan kysymyksen perusteluosassa mainittu-
ja myönteisiä vaikutuksia aseturvallisuuteen.

Sisäasiainministeriö asetti 25.4.2012 hank-
keen (SM024:00/2012) ampumaratoja koskevan
lainsäädännön sekä eräitä ilma- ja jousiaseita
koskevan lainsäädännön uudistamiseksi. Hank-
keen tehtävänantoon ei sisälly ampuma-aseiden
hankkimislupamenettelyjen uudistaminen.

Poliisin lupahallintoa kehitetään parhaillaan
Poliisihallituksen lupa 2016 -hankkeessa, jossa
toteutetaan muun muassa keväällä 2012 valmis-
tunutta poliisin lupahallintostrategiaa. Kehittä-
misen painopisteenä on toimintojen tehostami-
nen, parempi asiakaspalvelu sekä henkilökohtai-
sen asioinnin selkeä vähentäminen myös ase-
asioissa. Toimintoja pyritään sähköistämään ja
ulkoistamaan. Lupaprosessien kehittäminen ja
yhdenmukaistaminen ovat siis tärkeä painopiste-
alue. Aselupamenettelyjen kehittämistarpeen on
tuonut esiin myös 19.1.2012 raporttinsa antanut
aseturvallisuustyöryhmä. Lupahallinnon kehittä-
misen lisäksi poliisihallinnossa on meneillään
tietojärjestelmien uudistaminen. Lupahallinnon
ja tietojärjestelmien kehittämisen tavoitteena on
asiakaskäyntien määrän minimoiminen ja val-
vontaresurssien käytön tehostaminen. Lupahal-
linnon kehittämisen ohella käynnissä on poliisin
hallintorakenneuudistuksen kolmas vaihe.

Sisäasiainministeriö katsoo, että ampumaseen hankkimista koskevia lupamenettelyjä tulee kehittää osana koko aselupajärjestelmää ja ampuma-aseita koskevaa valvontaa. Näitä tulee

puolestaan kehittää ottaen huomioon poliisin lupahallinnon yleinen kehittäminen aikatauluineen.

Helsingissä 14 päivänä kesäkuuta 2012

Sisäasiainministeri Päivi Räsänen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 451/2012 rd undertecknat av riksdagsledamot Jussi Halla-aho /saf:

Ämnar regeringen föreslå en ändring av skjutvapenlagen, som gör det möjligt att enbart genom ett anmälningsförfarande köpa ett nytt vapen av motsvarande typ och kaliber i stället för ett gammalt, i det fall att det gamla vapnet samtidigt säljs eller överlämnas till polisen?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Skjutvapenlagen (1/1998) trädde i kraft 1.3.1998. Så som det framgår av dess 18 § föreskriver lagen att utgångspunkten i systemet för kontroll av skjutvapen är tillståndsplikt. Den som vill skaffa sig ett skjutvapen förutsätts ha ett förvärvstillstånd. Enligt lagens 42 § 3 mom. ska ansökan om detta tillstånd lämnas in personligen. Genom en lag (601/2001) ändrades bestämmelsen så, att polisrättningen kan ge sökanden rätt att lämna in ansökan också på annat sätt än personligen, om polisrättningen redan tidigare har meddelat sökanden tillstånd som berättigar till innehav av skjutvapen eller vapendelar. Detta förfarande är dock enligt motiveringen till den regeringsproposition som ledde till att lagen ändrades (RP 110/2000 rd) avsett att tillämpas endast i fall, där den som ansöker om tillstånd redan är väl känd vid polisrättningen.

Tillståndsplikten och sökandens skyldighet att lämna ansökan personligen hör till den gällande skjutvapenlagens grundläggande principer, i bestämmelserna ingår endast ett fåtal undantag. Eftersom tillståndsmyndigheten inte har särskilt ef-

fektiva verktyg för att bedöma vilka framtida förändringar som kommer att ske i fråga om sökandens lämplighet, är det med tanke på vapensäkerheten förnuftigt att förvärv av vapen alltid baserar på ett tillstånd, som förutsätter att sökanden personligen sköter ärendet hos tillståndsmyndigheten för att få detta tillstånd. Rätten att byta ut ett skjutvapen mot ett motsvarande på basis av ett anmälningsförfarande kan eventuellt utöka möjligheterna till missbruk, i synnerhet vid överlåtelser mellan privatpersoner. Ett anmälningsförfarande i likhet med det som spörsmålet beskriver kunde dock tolkas ha sådana positiva verkningar på vapensäkerheten som nämns i motiveringsdelen till spörsmålet.

Inrikesministeriet tillsatte 25.4.2012 ett projekt (SM024:00/2012) för revidering av lagstiftningen om skjutbanor samt lagstiftningen om vissa luft- och fjädervapen. I projektets uppgift ingår inte att se över förfarandena för att erhålla tillstånd för förvärv av skjutvapen.

Polisens tillståndsförvaltning utvecklas för närvarande inom ramen för Polisstyrelsens projekt LUPA 2016. Projektet färdigställde på våren 2012 bl.a. den strategi för polisens tillståndsförvaltning som för närvarande genomförs. Tyngdpunkten i utvecklingsarbetet är förlagd på att effektivisera funktionerna och förbättra kundservicen samt på att klart minska de ärenden som förutsätter personligt besök, alltså också i vapenärenden. Avsikten är att ärendena ska kunna skötas på elektronisk väg eller utlokaliseras. Utvecklandet av tillståndsprocessen liksom processens förenhetligande är således ett viktigt insatsområde. Behovet att utveckla vapentillståndsförfarandena är också en sak som arbetsgruppen för vapensäkerhet lyfte fram i sin rapport som gruppen lämnade 19.1.2012. Förutom att tillståndsförvalt-

ningen utvecklas pågår en översyn av polisförvaltningens datasystem. Utvecklandet av tillståndsförvaltningen och datasystemen har som mål att minimera mängden kundbesök och effektivisera användningen av övervakningsresurserna. Parallellt med utvecklandet av tillståndsförvaltningen genomförs som bäst tredje fasen i polisens förvaltningsstrukturreform.

Inrikesministeriet anser att förfarandena för förvärv av skjutvapen bör utvecklas som ett element i hela övervakningen av systemet för vapentillstånd och skjutvapen. Förfarandena åter bör utvecklas på ett sätt som genomgående beaktar arbetet med och tidsplanerna för att utveckla polisens tillståndsförvaltning.

Helsingfors den 14 juni 2012

Inrikesminister Päivi Räsänen